

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 28. junija 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 70. X

Novi obrtni zakon.

Pred kratkim se je sešla v Beogradu komisija, ki ji je poveril trgovski minister dr. Krizman, da izdela načrt obrtnega zakona, ki naj bi veljal za vso kraljevino, mesto mnogih sedanjih pokrajinskih, medseboj bistveno različnih obrtnih redov in zakonov. Dasi gospodarski krogi Slovenije radi slabihkušenj, ki so jih imeli v pogledu zakono- in naredbodaje zadnjih let, dela na novem obrtnem zakonu ne gledajo ravno s prevelikim optimizmom, vendarle iniciativni nastop ministra dr. Krizmana najtopljeje pozdravljajo, ker vidijo, da se je končno energično pristopilo k rešitvi za našo obrt, trgovino in industrijo tako važnega vprašanja, kakor je vprašanje izenačenja obrtne zakonodaje.

Kolikor smo se mogli informirati, je komisija za izdelavo načrta novega obrtnega zakona doslej izdelala načrt splošnega dela, ki bazira v glavnem na normativnem sistemu. Kdor bo hotel v bodoče začeti kak obrt, bo moral izpolniti gotove zakonito predpisane pogoje. Le nekateri izrecno naštetih obrti bodo iz javnih ozirov podvrženi koncesiji.

Načrt deli obrte v štiri skupine in sicer: v rokodelske, industrijske, trgovske in konečno v take obrte, katerih izvrševanje je vezano na posebne pogoje. Podrobnejša zakonita določila kažejo, da so se kombinirali predpisi vseh danes v naši kraljevini veljavnih obrtnih redov, odnosno zakonov, obenem pa, da so se vpoštevale tudi izpremenjene povojne prilike in moderna obrtna zakonodaja drugih držav.

Nekaj novega za nekatere pokrajine naše države bo uvedba fakultativnih mojsterskih preizkušenj. Redno se bo morala dokazati usposobljenost za izvrševanje samostojnega rokodelskega obrta in sicer z izpričevalom o prestani mojstrski preizkušnji ali pa z izpričevalom o dovršenju strokovne šole. Kakor kaže, imamo tu najbrž opravka s čl. 11. srbskega zakona o radnjama, ki govori o mojsterskih preizkušnjah, ki pa dejansko niso nič drugega, kakor naše sedanje pomočniške preizkušnje. Vajeniška doba bo znašala dve do tri leta, pomočniška pa 2 do 4 leta, torej nekako toliko, kolikor jo predpisuje že naš obrtni red. Kdor sam ni usposobljen, ne more vršiti rokodelskega obrta, četudi bi imel

usposobljenega namestnika, odnosno poslovođjo.

Glede industrijskih obrtov ostaja komisija v glavnem pri dosedanjih določilih, vendar pa se ozira v veliki meri na naše posebne narodno-gospodarske in državnoobrambne interese. Zakonski osnutek predvideva razne pogodnosti, ki naj bi pospeševalno vplivale na razvoj naše domače industrije.

Za trgovski obrt je izredno važno, da projekt novega zakona predpisuje zanj dokaz usposobljenosti in sicer strokovno in praktično vežbanje.

Četrta skupina obrtov, to so posli, katerih izvrševanje je vezano na posebne pogoje, odgovarja v glavnem našim dosedanjim koncesioniranim obrtom.

Obrtno dovoljenje in koncesije izdajajo državne uprave kot obrtne oblasti. Sistem, ki je veljal v Srbiji, kjer so te

posle opravljale zbornice, s tem odpade.

Zelo važno je, da je komisija sprejela načelo, da imajo obstojati skupne trgovinsko - industrijsko - obrtniške zbornice. Vprašanje ureditve zbornic se bo rešilo s posebnimi zakonitimi določili v obrtnem zakonu samem.

Obžalujemo, da nam še ni na razpolago podroben načrt obrtnega zakona, da bi nam bilo mogoče spuščati se v detajlna vprašanja. Vendar je pa že iz gori navedenega sklepiti, da se stališče komisije vsaj v glavnem približuje načelom, ki jih v pogledu obrtnega reda zastopajo naše trgovske, industrijske in obrtniške organizacije. Kakor izvemo, je komisija storila pameten sklep, da se hoče glede načelnih vprašanj obrtni že v najkrajšem času do posameznih pokrajinskih gospodarskih korporacij, da podajo svoje mnenje.

Vodne sile Jugoslavije.

Mnogo spisov o tem smo imeli že v rokah. Čuli smo razna mnenja strokovnjakov in tudi lajkov, da v toliki meri, da smo se tega že skoro naveličali. Vendar smatram umestno, da se ta tema vedno znova začnemo, ker bomo le v tem slučaju v doglednem času sploh kaj dosegli. Ker, če ne bo zadostnega zanimanja za to stvar doma, bomo pač morali z žalostjo konstatirati, da se inozemstvo bolje zanima za jugoslovanske razmere kakor pa mi sami. To dejstvo kažejo že danes razni članki strokovnjakov domačinov, ki pa priobčujejo svoje spise v inozemskih, večinoma v avstrijskih časopisih. To pa se zgodi ne v mali meri tudi za to, ker imajo pred seboj hvalnejše občinstvo, ne pa kakor pri nas, posebno v Sloveniji, ko stvarno, strokovno kritiko le redkokdaj najdemo in le prehitro pridemo v osebne napade in očitjanja. Sledeči spis je sestavljen na podlagi podatkov, ki jih navaja gosp. inž. Štefan Szavits Nossan od kr. teh. visoke šole v Zagrebu in je izšel v: Zeitschrift des Oesterr. Ing. u. Architektenvereines, zvezek 11/12 1924.

Kakor smo že večkrat povdarjali, štejeemo vodne sile med največje naravne zaklade naše domovine. Kajti od vznožja Alp pa doli do grške meje se vrsti skoro nepretrgana vrsta manjših, srednjih in velikih vodnih sil, ki

bi se dale izkoristiti. Ker se te razne vodne sile med seboj vsled velikih hidrov in orografičnih razlik zelo razlikujejo, se medsebojno v nenavadni meri izpopolnjujejo. In ravno vsled tega dejstva bi se dalo zgraditi v bodočnosti enotno jugoslovansko omrežje, ki bi prepletalo vso državo. Vsled tega bi bila možna stalna oddaja toka za vse svrhe, ki bi rentabiliteto seveda povečalo. Zgradila bi se tudi brez velikih stroškov primerna kalorična rezerva pri večjih premogovnikih, ki imajo ravno tako, po državi razdeljeno, ugodno lego.

V severnem delu države je v prvi vrsti Drava, ki ima ogromne vodne sile pri primeroma stalnem stanju vode. Po predvojnih avstrijskih načrtih bi pridobili med Spod. Dravogradom in Ormožem skupno 250.000 KS. Nad Mariborom so bile projektirane centrale: Brezno (43.000 KS), Sv. Ožbolt (43.000 KS), Fala (46.000 KS) in Felberjev otok (46.000 KS). Pod Mariborom je bila predvidena gradba central v odseku Maribor-Ptuj in Ptuj-Ormož.

Svetovna vojna je izvršitev tega velepotnega načrta preprečila. Edino pokrajinska centrala Fala, ena izmed največjih v naši državi, je sad onih načrtov in je bila zgrajena 1913—1918.

Vodne razmere so sledeče:

Pri visokem vodnem stanju 1500 m³/sek odgovarja padcu 11.30 m.

Pri srednjem vodnem stanju 320 m³/sek odgovarja padcu 13.30 m.

Pri srednjem vodnem stanju 130 m³/sek odgovarja padcu 14.80 m.

Sedaj se nahaja v centrali 5 dvojnih Francisturbin v vodoravno osjo (izdelek Levbersdorfer Masch. Fabr. A. G.) s silo 5 × 6000 = 30.000 KS. S poznejšo projektirano instalacijo dveh turbin po 8000 KS bi se zvišala sila na 46.000 KS. Centrala v Fali je vsled težkoč, ki so se pojavile pri zgradbi, ena največjastnejših vodnih elektraren v Sred. Evropi in nudi posebno gradbenemu inženjerju dosti zanimivega in poučnega. Žal, da se o tem pri nas doma premalo piše in razpravlja, in to, kar se še stori, v tujih, ne pa v domačih časopisih.

Turbine so zvezane z generatorji (Brown - Boveri) 150 obrati na min., trofazni vrtilni tok 10.000 Voltov primarno, 5200 KVA 50 perijod. Na dalnovodu so priključene: Karbidne tovarne Ruše (10.000 KS), mesto Maribor (3000 KS). Že skoro dograjen je visokonapeti dalnovod (80.000 Voltov) proti Trbovljam z veliko, moderno, po ameriškem vzorcu urejeno transformatorsko postajo na Laškem. V Trbovljah bo že obstoječa parna centrala priključena na omrežje kot rezerva.

V nadaljnjem teku Drave do izliva v Muro bi se dalo izrabiti še okrog 130.000 KS. Vendar pa tozadevni načrti pred vojno niso bili definitivni. (Nadaljne razprave o Fali in teh vodnih silah glej Tehnički list 1919/5; 1920 13/14 17/18; 1921/17; 1922/17).

K najpomembnejšim centralam jugoslovanskih Alp spada centrala na Završnici pri Žirovnici. V centrali se nahajata dve visokotlačni turbini (izdelek tovarne Tönnies, Ljubljana), ki proizvajata pri padcu 150 metrov 1700 KS. Z izpopolnitvijo, zvišanjem jeza pri nabiralnem bazenu in instalacijo tretje turbine bi dala Završnica lahko 9000 KS. Generatorji, ki so, kakor tudi ostali del elektriške opreme izdelek A. E. G. Union, Dunaj, dajejo normalno 1000 KW, napetost 11.000 Voltov 50 perijod. Pri eventuelni elektrifikaciji jugoslovanskih alpskih železnic bi bila ta centrala važnega pomena. Danes je njeno preskrbovalno okrožje med Jesnicami, Boh, Bistrico in Radovljico. (Konec sledi.)

LISTEK.

Vilko Mazi:

Albert Sič:

Kmečke hiše in njih oprava na Gorenjskem.

I.

(Založila in tiskala Zvezna tiskarna in knjigarna, Ljubljana, 1924).

Iz vse naše prošlosti govori kmečka hiša najlepše poglavje. Tiha in skromna je stala med zelenim drevjem, kakor je bil tih in skromen narod, ki ga je odgajala v ljubezni do prelepe rodne grude. Tisočletno robstvo ni moglo iztrebiti in ugonobiti tega malega naroda. Kljub pohlevnosti je bil še dosti žilav, da je mogel prebiti tudi najtežje in najhujše preizkušnje. Baš kmečka hiša je bila tisti čudoviti vir moči in zdravja, iz katerega je pil narod vero in zaupanje v lepo in svetlejšo bodočnost, ki mu jo je končno odprla doba velikega osvobođenja. Pod preprosto slamnato streho so se rodili veliki možje, ki so nam kazali s svojim trdim de-

lom in krepko, dalekovidno besedo pravo pot. Spomnimo se samo velikega Prešerna, ki je v poroškem duhu napovedoval, da »vremena Kranjcem bodo se zjasnila...« Mi smo dočakali, da so se izpolnile njegove besede. Zato pa nam je tudi dolžnost, da se s podvojeno ljubeznijo in spoštovanjem vrnemo k našim narodnim svetinjam, da se vrnemo predvsem v našo kmečko hišo, ki je bila nam in našim očetom mati in tolažnica tudi v najhujših dneh. Njene čudovite pesmi so nas zbiralale in navduševale kjerkoli in kadarkoli. Zmerom so nam dvigale ponos in samozavest prelepe narodne noše, ki so nastale v tej navidez preprosti, a vendar prebogati kmečki hiši. Njeno bogaštvo ni bilo v zlatu in škrlatu, ampak v duhu in lepoti, ki je še danes ne znamo dostojno ceniti.

Tu nam je zdaj odprl oči neutrudni ljubitelj naše narodne umetnosti, profesor Albert Sič, ki ga mora že vsak zaveden Slovenec poznati po mnogih krasnih publikacijah našega narodnega blaga, katerega je z večjo roko nabiral dolgo vrsto let križem domovine. Njegovo najnovejše delo, ki je zdaj izšlo pod gornjim naslovom, pa je

po svoji vsebini in obliki brez dvoma najodličnejše vrednosti. Na 14 listih velikega formata so razvrščena vzorna stanovanjska in gospodarska poslopja ter njih oprema v našem pristnem narodnem slogu. Motivi te zbirke, ki se bo še nadaljevala, so posneti iz okolice Škofje Loke in Kranja ter so na uvodnem listu kraji imenoma navedeni. Kratek in nujen komentar s fotografskim posnetkom ljubkega »domačega kotička«, ki je bil izdelan po avtorjevih načrtih, ima poleg slovenskega tudi srbohrvaško in francosko besedilo, kar daje zbirki možnost, da ponese slavo našega imena tudi preko ozkih mej naše domovine.

Glavni namen publikacije pa je, da se razširi doma do zadnjega sela ter da poživi zanimanje vseh interesiranih krogov za naš prelepi domači slog pri stavbah in pohištvi. Delo je izšlo v dveh izdajah, na finem papirju (Din 90) in na kartonu v lepenkasti maipi (Din 140). Po današnjih prilikah je cena te bogate in vzorno opremljene zbirke tako nizka, da jo more vsakdo, ki mu je le količkaj pri srcu narod in njegovo nehanje, zlahka utrpjeti.

Zlasti naši obrtniki, ki imajo opravka

pri gradnji in opremljanju stavb, dobo našli v tej zbirki najlepšo priliko, da se do najmanjše podrobnosti seznanijo z našim narodnim slogom ter tako ločijo zrno od plevla med mnogobrojno navlako, ki se je doslej vsiljevala za »domače blago«, pa je bila samo neokusna karikatura slovenskega narodnega sloga.

Arhitekt, zidar, tesar, mizar, ključavničar i. dr. najdejo tu bogatega gradiva, ki je povsem strokovnjaško izbrano in razporejeno. Nekaterim stavbam je priložen tloris, ki omogoča tudi lajku v pogled v notranjo razdelitev prostorov, ki pa ga more veščak poljubno izpremeniti, kakor mu pač kaže potreba.

V zbirki nas posebno opozarja tista prikupljiva opažba s tipičnimi linami, ki kažejo v svoji obliki globok čut narodove religioznosti. Poleg običajnega srca in geometričnih oblik vidimo tu križ, kelih, moštranco, ciborij, hostijo in celo baret (list VII.). Prav pestre so tudi oblike velikih lin (oken), raz katere se navadno obešajo košati nageljni, simbol naše ornamentike. Najraznovrstnejše posnetke nahajamo dalje med okusno izrezljanimi deščicami in stebriči na

Dr. M. D.:

Ljubljanska borza in njen ustroj.

(Nadaljevanje.)

Notranja organizacija borzne institucije je na posameznih borzah različna. Te razlike so narekovane od različnih okolnosti. Tako v državah, kjer obstoja t. zv. sistem koncesioniranja, od obstoječih okvirnih zakonov, v drugih državah zopet od naravnih prilik, v tretjih zopet od že izumljenih običajev itd.

Za notranjo organizacijo borze pomeni določila najdemo predvsem v naših pravilih v poglavju o borznih sestankih. (§ 23.—26.).

Borzni sestanki se vrše v borznih prostorih, kateri so v svojo posebno razpredeljeni. Običajno se vrše borzni sestanki vsaki dan in ob gotovi določeni uri. Čas sestankov določa borzni svet ter ga mora vnaprej objaviti, da se vedo interese ravnati. Določitev časa vršenja borznih sestankov je izredno velikega pomena, toliko za domače kolikor tudi za inozemske borze. Vpoštovati moramo namreč važno okolnost, da se v tem kratkem času sklepajo na borzi najrazličnejše kupčije, bodisi v blagu, bodisi v efekti ali drugih vrednotah in se neštokrat zaključujejo kupčije ne samo na poedini borzi med prisotnimi kupci in prodajalci, temveč jako pogosto tudi med eno in drugo borzo, to se pravi med kupcem na eni borzi in prodajalcem na drugi borzi ali pa obratno.

Glasom pravil Ljubljanske borze ima borzni svet pravico iz posebnih vzrokov spremeniti določene ure sestankov, ali pa tudi sistirati poedine sestanke, ali pa določiti za različne vrste poslov gotove posebne sestanke. Take spremembe se morajo objaviti osem dni pred početkom izvedenih slučajev, v katerih bi bil opravičen tudi krajši rok za tako spremembo ali kako novo določitev.

Vrstna razdelitev sestankov na borzi pride posebno v poštev za takozvane mešane borze, t. j. one, na katerih se trguje z blagom in z vrednotami. Na takih borzah se določajo gotove ure za trgovanje z blagom in gotove ure zopet za trgovanje z vrednotami.

Pričetek in konec sestanka se javlja z zvonjenjem. Borzni svet odreja čas in način za dajanje znakov, po katerih se ne morejo več odkazati borzni posli, kakor tudi ne dajati druge izjave, ki se nanašajo na zaključene poedine borzne posle.

Glede posejanja borznih sestankov obstojajo na vseh borzah tudi gotovi disciplinarni predpisi, za ljubljansko borzo špecijsko na nastopni:

Vsak obiskovalec borze (besedo obiskovalec mislim tu v širšem pomenu besede, namreč, bodisi borzni član, bodisi kosestnik posebne članske izkaznice ali nameštenske ali novinarske izkaznice ali pa gost § 27.) se mora vedeti na borzi mirno in dostojno, ravnati se po predpisih borznih pravil in odredb ter spoštovati tozadavne zaključke

hodnikov (VI.). Vrlo zanimive so tudi oblike večnih vrat in njihovih dekorativnih podbojev. Poleg najenostavnejše forme najdemo prav bogato izvedbo z originalnim kovinastim »primežem« in »trkalcem« (IV.). Pri zidanih oknih opazimo oblike »zideev«, ki so spodaj in zgoraj enako obrnjeni, kar je karakteristična posebnost našega sloga. Krasne in prav umetniške so nekatere oblike kovanih okenjskih mrež (V.). Ali naj povdarjam še zanimive posnetke platičev in porezancev z raznovrstno profiliranimi kolenci, ali raznolikost stropov in stropnikov, krasne vzorce stolov, klopi, miz, vrat, omar, skrinj, sklednikov, kadunj in drugega, danes še redkega orodja, kakor žličniki, leščerbe, štabri itd. Pretesen mi je ta prostor, da bi mogel vse to vsaj skopo opisati. Glejte sami in sodite, ali ni imela naša kmečka hiša bogastva, ki ga še prav poznali nismo! Prof. Siu ne moremo biti dovolj hvaležni, da nam je vse to pokazal in da nas hoče razveseliti še z novimi publikacijami. — Dolžnost vsakega zavednega Slovence je, da tudi dejansko pokaže svojo hvaležnost ter si nabavi to sijajno delo, ki je dika in ponos slehernemu domu.

borznega sveta. Osebe, ki bi se pregrešile proti tem predpisom, se morejo takoj odstraniti iz borznih prostorov. Prestopki se razun tega kaznujejo še po posebnih določilih.

Borzni svet pozove na odgovornost takega obiskovalca, kateri se pregreši s svojim vedenjem ali pa pri vršenju borznih poslov proti trgovski časti ali pa se s svojimi čini pokaže nevednega spoštovanja. (§ 29.)

Kot kaznjive čine določajo pravila v § 30. sledeče:

1. Lokavo vplivanje na tečaje in zaključevanje navideznih (fiktivnih) poslov;

2. zaračunavanje v breme strank takih tečajev, kateri niso obstojali za časa izvršitve nalogov in se taki tečaji tudi po okolnostih ne dajo upravičevati;

3. uporaba takih poslovalnih pogojev, kateri se ne strinjajo s trgovsko častjo;

4. izpodbijanje za borzne špekulacije, ako je to izpodbijanje nedostojno ali pa potom potnikov, agentov, oglasov, pismeno itd;

5. sklepanje špekulativnih borznih poslov z nesamostojnimi osebami ali pa s takimi, pri katerih bi se moglo razvideti, da so taki posli v jasnem nerazmerju z gospodarskim stanjem dotične osebe;

6. odstopanje lastne izkaznice na uporabo drugim;

7. razširjenje lažljivih vesti o borzi in razširjenje neresničnih vesti, katere upljujejo škodljivo na borzne posle in na stanje borze;

8. vsaka druga težka pregrešitev proti trgovski časti in ugledu, katero se mora smatrati kot tako po odredbi borzne uprave;

9. zaključevanje borznih poslov s pooblaščenici trgovskih tvrdk in oseb, ki zaključuje te posle vé, da jih pooblaščenec zaključuje za sebe a ne za tvrdko;

10. ako se v cilju obrata vrše nevarni posebno diferencijalni borzni posli za osebe, ki po zakonu nimajo pravice posejati borze ali pa za osebe, ki ne pripadajo trgovskemu staležu, ter bi se moglo dokazati, da jih taki posli posebno vsled težkih in nerazmernih pogojev vodijo k propasti;

11. neizpolnjevanje prevzetih obvez iz borznih poslov v določenem času.

Slučaji kaznivih činov so, kakor vidimo, jako obsežni. Kakor pri sprejemu v članstvo, tako odseva tudi iz teh določil povsem prozoren namen, izogniti se osebam dvomljivega slovesa, katere bi mogle škodovati posameznemu ali pa splošnosti v gospodarskem oziru. Istočasno je pa tudi razvidno, kako velikega in obsežnega pomena je borza za gospodarstvo samo. Nji je poverjena nelahka naloga budnega opazovanja pri vršilih se kupčijah ter zasledovati tudi njih realno izvrševanje. Posebno važna je določba v točki 1. Borzni tečaji so dnevni barometer gospodarskega stanja dežele v kateri se nahaja poedina borza. Na temelju tečajnic (kurznih listov) si vstvarja posebno inozemstvo sodbo o blagostanju, napredovanju ali nazadovanju dotične dežele in ta sodba je neprecenljive vrednosti za kredit, katerega si vstvarja posamezna dežela oziroma država v inozemstvu. Uplivanje na tečaje bi pomenilo, milo rečeno, potvarjanje resničnega gospodarskega stanja dežele in države, katero bi moglo imeti marsikdaj usodopolne posledice za celokupno gospodarstvo.

Nadaljnja določila predpisujejo način disciplinarnega postopanja in različne kazni. V smislu § 31. se vrši disciplinarno postopanje uradno na prijavo ali brez prijave, konečno pa tudi v slučaju, da borzni svet dozna potom borznega rabsodišča čin, kateri spada v disciplinarno postopanje.

Preiskavo vodi eden ali več članov borznega sveta ali v to določeno borzni uradnik (§ 32.). Borzni svet je upravičen zasliševati priče in veščake.

Disciplinarne kazni so glasom § 33.:

1. Ukori;
2. denarna globa od 300—3000 Din;
3. izključitev iz borze za gotovo dobo;
4. izključitev iz borze za vedno.

V slučajih kaznivih činov, naštetimi pod točkami 1., 3., 4. in 5. paragrafa 30., je najmanjša kazen izključitev iz borze za mesec dni. Ponovni prekršitelji se morajo prvokrat izključiti za najmanj 2 (dva) meseca, v nadaljnjem slučaju pa za vedno. Zaključek na izključitev se mora v vsakem slučaju objaviti na borzi, razen tega ima pa borzni svet pravico zaključiti tudi še drugo javno objavo (§ 34.).

Glede pravnih lekov določajo pravila, da proti izreku na denarno globo do 300 dinarjev ali na izključitev iz borze do 3 mesece ni nobenega priziva, proti izreku na strožje kazni pa se more prizadeati pritožiti na ministrstvo trgovine in industrije potom borznega komisarja tekom 15 dni.

Priziv proti izreku na izključitev nima odločilne moči za izvršitev izreka. S tem poglavjem je en del notranje organizacije naše borze izčrpan. V nadaljnjem članku se hočemo pečati še z določili o borzni upravi.

Iz trgovskosodne prakse.

Ob enotnem naročilu in le slučajno deljeni dobavi se graja ene pošiljateve more nanašati tudi na drugo, o kateri naročnik sicer molči.

Pravdno sodišče je ugotovilo tožbenemu zahtevku na plačo obeh faktur-nih zneskov. Razlogi:

Iz toženčevega dopisa dne 29. maja 1922 tožiteljici izhaja, da je toženec res grajal prvo pošiljatev in je v tem, dopisu pozval tožiteljico, naj mu odgovori, kaj naj z blagom počne. Graja je bila sicer kasna, vendar pravočasna, kjer je tožiteljica dovolila v fakturi osemdnevni rok po prejemu blaga za morebitne pritožbe. Na ta dopis je tožiteljica odgovorila 1. junija 1922, da tožencu zamenja robo, kolikor ni uporabna. Ta dopis je toženec po lastnem priznanju prejel, a nanj ni odgovoril. Smatrati je torej, da je s tem, da je na tožiteljico pisno molčal, sprejel njeno ponudbo, da zamenja nerabne kose blaga (čl. 278. trg. zak., § 863. obč. drž. zk.). Ta domneva je tembolj opravičena, ker bi z dobavo zamenjanega blaga toženec dobil zaželjeno naročeno robo, in ker je drugo pošiljatev, ki je prvi sledila, brez vsake graje sprejel. Zato se toženec ne more ubraniti plačila kupnine, sklicujoč se na svoječaso grajo. Saj se bavi toženčev dopis 29. maja 1922, ki naj bi po toženčevi trditvi že kar naprej odklanjal sprejem druge pošiljateve, zgolj s prvo pošiljativjo. Tudi bi taka predidoda odklonitev blaga, oprta na slabo kakovost prejšnje pošiljateve, ne bila upoštevana, ako ne gre za kako celoto.

Prizivno sodišče je toženčevemu prizivu ugodilo ter tožbeni zahtevek zavrnilo.

Ugotovljeno je po prvi sodbi in se v prizivu ne izbodbija, da je toženec s pismom 29. V. 1922 naznanil tožiteljici pravočasno in pravilno nedostanke vposlanega blaga, češ da ne ustreza za zdravilišče, ker je slabo in napravljeno z železnimi žebliji. V pismu je zaeno prosil sporočila, kaj naj ukrene z blagom. Z ozirom na to grajo je tožiteljica v svojem pismu 1. VI. 1922 zgolj obžalovala, da se je poslal kakšen kos, ki ne ustreza naročilu ter se izrekla za pripravljeno, da zamenja naslonjače, ki bi jih toženec nikakor ne mogel upotrebiti. Ni se pa poslužila pravice, ki ji jo daje člen 348. trg. zak. in ni ukrenila ničesar, da bi se brez odloga dognala vsaj povprečna vrsta in dobrot doposlana blaga. Te pravice pa tožiteljica tudi v pravdi ni uveljavljala, kakor tudi ni trdila, še manj seveda dokazala, da ustreza blago pogodbi, odnosno naročilu. Zato pa nič ne dé, če je morda toženčeva graja nekoliko pomanjkljiva in ni razločno razbrati, ali graja nedostanke pogojenih ali nedostanke zakonitih lastnosti blaga: kajti tožiteljica je s svojo izjavo gotovo priznala, da so grajani nedostaki upravičeni. S tem pa in s ponudbo zamenjave nikakor ni bilo odpravljenno dejstvo graje, kar se tudi s tem ni zgodilo, da je toženec na novo ponudbo molčal. S svojo grajo je namreč toženec uveljavljal le svojo pravico, ni stavil nobene ponudbe, ki bi jo bilo

treba sprejeti. Njegova izjava učinkuje do izrecnega preklica, ki ga pa ni moči videti v negovem molčanju. Nadalje pa njegovega molčanja na novo tožiteljico ponudbo, da se zamenja neuporabni kosi, ni smatrati za odobrenje, ker je toženec, svest si svoje pravice, smel molčati. Pravno-pomoten je torej na določbe čl. 278. trg. zak. in § 863. obč. drž. zak. opri nazor izpodbijane sodbe, da je toženec tožiteljico ponudbo sprejel.

Za primer pa, da bi bil ta nazor prve sodbe pravilen, toženčevega molka ni moči drugače razlagati nego v zmislu čl. 356. in 355. trg. zak. tako, da je zagotovil tožiteljici primeren naknadni rok za izpolnitev pogodbene dolžnosti, ki pa še doslej ni izpolnjena.

Pri tem stvarnem in pravnem položaju torej tožiteljica z nezadostno dobavljenim blagom pogodbe ni izvršila; prekršila je marveč svoje dolžnosti in je v zamudi. Toženec se je po pravici uprl in se poslužil v pravdi še ne ugaslega (čl. 349., odst. 3. trg. zak.) ugovora, da tožiteljica s svoje strani ni izpolnila.

Isti nazori in razlogi veljajo tudi za drugo pošiljatev. Utegnilo bi se smatrati, da je s to pošiljativjo dobavljeno blago odobreno, ker ga toženec ni posebej grajal. Toda posebne graje ni bilo treba. Naročilo blaga je bilo enotno in celotno. Tožiteljica je to naročilo iz kateregakoli vzroka pač izvršila v dveh pošiljkah, ki zato seveda niso došle tožencu istočasno. Toda s tem dobava v nasprotju z naročilom nikakor ni prešla v tako postopno dobavo, da bi se smela po volji tožiteljice smatrati vsaka pošiljatev za samostojno izpolnitev pogodbe. Tega tožiteljica povrh niti trdila ni in tudi toženca v tem smislu obvestila ni. Če pa je tako in če je smatrati obe pošiljati za enotno dobavo, ni bilo treba posebne graje za drugo pošiljatev in ni moči domnevati, da je navzlic graji prve pošiljateve druga pošiljatev brez graje. Graja se razteza v tem primeru pač na celo dobavo in pogodba tudi deloma ni izpolnjena.

Vrhovno sodišče (stol sedmorice odd. B. v Zagrebu 30. IV. 1924, Ry 270/24.) je prizivno sodbo potrdilo.

Revizija pobija prizivnosodno mnenje, da toženčeva graja dne 9. V. 1922 doposlanega blaga s pismom 29. V. 1922 ustreza potrebostim čl. 347. trg. zak., da obsega ta graja tudi drugo pošiljatev z dne 17. V. 1922 in slednjič, da toženčevega molčanja na pismo tožeče stranke 1. VI. 1922 ni šteti za odobritev pošiljateve. Toda ta, za razsojo merodavna naziranja so v skladu z zakonom.

Jedro graje 29. V. 1922 tiči v očitku, da je doposlana pletena oprava zoper običaj napravljena z železnimi žebliji, ob katerih si morejo gostje obleko strgati. S tem je grajani nedostatek povsem določeno označen.

Ali se ob enotnem naročilu in le slučajno deljeni dobavi graja prve pošiljateve nanaša tudi na drugo pošiljatev, je preudariti po okolnostih primera. Za navzočni primer ni pravno-pomotno videti naziranje prizivnega sodišča, da je graja obsegala vse blago. Kajti naročilo se je nanašalo vsekoli na pletene stole in mize. Grajana hiba pa je načelne vrste, da je namreč roba izdelana z železnimi žebliji, kvarnimi za obleko gostov. Ta hiba se torej tiče tudi blaga, ki je imelo šele dospeti. Da je to tako in da je tudi tožeča stranka v tem zmislu mogla razumeti grajo, o tem je tem manj dvoma, ko tožeča stranka v svojem pismu 1. VI. 1922 sama izjavlja, da je vsa njena pletena oprava napravljena z žebliji, a hkratu izreka svojo pripravljenost, da zamenja naslonjače, katerih toženec ni mogel rabiti, to pa, ne da bi to svojo pripravljenost omejevala na prvo pošiljatev.

Tudi to je pravilno, da toženec z molkom na pismo tožeče stranke od 1. VI. 1922 ni izpremenil svojega pravnega položaja. S pravilno grajo 29. V. 1922 je varoval svoje pravice po meri čl. 347. trg. zak. Po pravici torej ni domnevati, da se je temu ugodnejšemu položaju z golim molkom kratkoma odpovedal, še celo pa ne, ko se niti ni poslužil vsaj one

ugodnosti zamenjave, ki mu jo je ponujala tožiteljica v pismu 1. VI. 1922. Molk v tem primeru se da pravilno tolmačiti samo tako, da toženec ne sprejema te ponudbe, nego da vztraja na svojem stališču.

Ob tem pravem položaju je prizivna sodba sklepna. Toženec blaga ni odobril. Ugotovljeno pa ni, da je blago ustrezalo pogodbi oz. zakonu, niti se nedostatek te ugotovitve ne graja v reviziji kot pomanjkljivost. Torej tožiteljica ne more zahtevati plačila kupnine. rst.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Novem Sadu obstoji »Napredak«, l. novosadska tvornica klobukov Antona Fotiveca, ki izdelava na leto približno 2000 tucetov iz kupljenih štul.

V Kuli je tovarna klobukov Krešera in Hahna, katere izdelava na leto okoli 20.000 klobukov direktno iz klobučevine ali iz zajčje dlake. Zaposluje 16 delavcev. Ima parno lokomobilo in 16 strojev za izdelovanje klobučevine in klobukov.

V Subotici je tvornica klobukov Armina Rofa. Na leto izdelava okoli 100.000 klobučevinastih otroških in moških klobukov. Ta tvornica zaposluje 80 delavcev.

V Haldovu pri Sisku obratuje l. jugoslovanska tvornica klobukov d. d., ki izdeluje klobučevinaste klobuke in iz zajčje dlake, navadne in velurske.

Tvornica še ni povsem gotova. Urejena je tako, da bo izdelala na leto okoli 720.000 klobukov. Sedaj zaposluje okoli 250 delavcev. Ko bo dovršena, bo zaposlovala 500 do 600 delavcev. Sedaj izdelava dnevno približno 75 tucetov klobukov.

V Skofji Loki je tvornica klobukov »Sešir«, ki je urejena na izdelek 25.000 klobukov in ti največ iz zajčje dlake.

Poleg te delajo tvornice v Domžalah in v Mengšu, kakor tudi vse večje firme, slavnike in klobuke iz klobučevine uvoženih štul. Za sedaj navajamo le firme: Valentin Maček (v tem oddelku zaposluje enega pomočnika in enega učenca), Milka Kosova (4700 do 7200 moških in ženskih klobukov na leto), Franc Cerar (20.000 do 25.000 klobukov na leto), Bratje Kurzthalers in Oberwalder in drug ter Slavnikaška in klobučarska zadruga. O teh hočemo govoriti pri razpravi o slavnikaški industriji.

Leta 1920. se je uvozilo: 1. moških klobučevinastih klobukov, z vsemi pridački opremljenih, 423.470 v vrednosti 14.693.079 Din, s pridački neopremljenih pa 5868 v vrednosti 162.516 Din. 2. Ženskih opremljenih klobukov (iz klobučevine) 22.036 komadov, neopremljenih 6299 komadov v vrednosti 961.629 in 246.136 Din; 3. Se neoblikovanih klobukov (štul) 317.159 komadov v vrednosti 3.523.543 Din. Uvozilo se je torej 774.832 komadov. Po računu neke tvornice se rabi v naši državi na leto 1.300.000 klobučevinastih klobukov in 200.000 klobukov iz zajčje dlake. Ako se doda temu številu še 300.000 komadov, ki se izdelajo doma iz uvožene klobučevine (štul), pridemo do sklepa, da se utihotapi preko meje na leto približno 500.000 klobukov, to je skoro ena tretjina tega, kolikor se jih rabi.

Klobučarstvo predstavlja jako lepo industrijo, ki uporablja večinoma domače surovine. Zajčje dlake imamo v državi dovolj. Samo prepovedati bi se moralo, da bi se izvažala v inozemstvo, ampak obdržati bi jo morali doma. Kakor smo videli, uporabljajo sedaj manjše tovarne uvožene štule. Da se jih popolnoma ne upropasti, bi bilo potrebno, da se dve ali tri leta še dovoli uvažati klobučevino po zmerni ceni, dokler se ne osamosvoje tudi glede dobave te surovine in ne začno nabavljati klobučevino v tuzemstvu.

Pri sestavljanju carinske tarife je treba paziti, da se na pridačke (penilje itd.) ne bo naložila previsoka carina, ki bi obremenjevala izdelovanje klobukov v tuzemstvu na škodo domače industrije.

TRŽASKE PLOVNE BILANCE.

Tržaskе plovne družbe so se v preteklem gospodarskem letu dobro držale in so izplačale času primerne dividende. Tislega hudega nerazmerja ni bilo več, ki je v prejšnjem letu obstojalo na blagovnem trgu med povpraševanjem in ponudbo. Obratni zaključek parnikov je bil še bolj zadovoljiv kakor leto prej, z znižanjem obratnih stroškov so dosegli obenem zvišanje delovnih uspehov krovnega moštva. Blagovni promet posameznih družb se je dvignil, osebni promet je šel pa nazaj. V letošnjem marcu na primer je bil tržaski pomorski promet za 8 odstotkov večji kakor v lanskem in je prekosil tudi predvojni promet za 8 odstotkov.

Bilanca plovne družbe Cosulich se je zaključila s čistim dobičkom 10.004.660 lir, dividenda za akcijo je znašala 24 lir = 12%. Občni zbor je sklenil veliko zvišanje akcijskega kapitala, od 60 na 120 milijonov lir. Izdali bodo 300.000 novih akcij z nominalno vrednostjo 200 lir.

Tudi prejšnji Avstrijski Lloyd, sedanjí Lloyd Triestino, ima lepe uspehe. Čisti dobiček znaša 774.160 lir. Družba Tripovich ima pa 1.002.837 lir dobička. 10% so dali rezervnemu zakladu, 10% upravnemu svetu kot tantieme, 80% so pa razdelili kot dividendo, na akcijo 20 lir = 10%. Navigazione Libera Triestina je svoj obratni obseg zelo razširila, brodovje izdatno pomnožila in izplačala na akcijo 20 lir čistega dobička. Družba Premuda je pa izplačala kot dividendo 30 lir na akcijo, kar znači 15 odstotkov. Splošno torej prav zadovoljiv zaključek.

Davki in takse.

Nabavljalne zadruge in davek na poslovni promet. Upravno sodišče v Celju je dne 18. decembra 1923. na tožbo Nabavljalne zadruge državnih nameščenec v St. Lenartu razsodilo, da so nabavljalne zadruge oproščene davka na poslovni promet. Na pritožbo, katero je proti tej razsodbi vložila finančna delegacija v Ljubljani na državni svet v Beograd, je državni svet dne 10. junija t. l. sodbo Upravnega sodišča razveljavil, češ da ni v zakonu utemeljena. — Z zadevo smo se že svoječasnó pečali, ko je izreklo Upravno sodišče svojo sodbo. Sodbo državnega sveta objavimo, čim jo dobimo, v polnem besedilu. — Nabavljalne zadruge uživajo izdatne ugodnosti v primeri z bremenom, katere se nalagajo trgovini. Zato tem bolj pozdravljamo sodbo, državnega sveta, ki vsaj glede davka na poslovni promet izenačuje konkurenčne pogoje med nabavljalnimi zadrugami in trgovci.

Pobiranje vojnice. — Te dni krožijo po Ljubljani vesti, da namerava finančna uprava od oseb, ki so zavezane vojnici (prejšnji vojaški taksi) na račun tega davka v najkrajšem času prisilno izterjati 50% tem osebam predpisanih neposrednih davkov. — Po naših informacijah so te vesti netočne in se finančna uprava še ni bavila z mislijo, da bi kakorkoli okrajšanim pobiranjem pospešila z zakonom o ustroju vojske in mornarice uveljavljene vojnice.

Izredni davčni pribitki. — V času od 1. julija 1923. do 29. februarja 1924 se je pobralo na izrednih pribitkih znesek po 354.714.451.48, ki se razdeli nastopno: Hrvatska in Slavonija 50 milijonov 341.200.94, Dalmacija 4.050.075.29 in Srbija ter Crna gora 63.812.785.31 Din.

Davek na poslovni promet. — V času od 1. januarja do 29. februarja t. l. se je v naši državi pobralo 31.259.000.86 dinarjev, dočim bi se ga moralo pobrati po proračunu 666.666.66. Katere pokrajine so pri pobiranju zaostale, iz uradne statistike ni razvidno, ker je ta davek za celo državo proračunjen le z eno šte-

vilko in se po tem ravna tudi uradna statistika.

Statistika meseca februarja t. l. pobranih neposrednih davkov. — V mesecu februarja t. l. se je pobralo na Hrvatskem in Slavoniji 19.559.292.05 Din neposrednih davkov brez davka na poslovni promet in izrednih državnih pribitkov, v Bosni in Hercegovini 4 milijone 343.528 Din, v Vojvodini 14 milijonov 507.899.04, v Sloveniji 8 milijonov 367.22 Din, v Dalmaciji 1.938.595.82 Din, v Srbiji in Črni gori 12.292.335.79 Din, skupaj 60.642.017.72 Din. Več nego izkazuje proračun so pobrale nastopne pokrajine in sicer: Hrvatska 8 milijonov 138.458.72, Slovenija 3.933.471.39 in Dalmacija 653.262.49, manj nego izkazuje proračun pa so pobrale Bosna in Hercegovina 1.192.555.33, Vojvodina 3 milijone 950.225.96 in Srbija s Črno goro 3.014.226.70.

Trgovina.

Začasne trgovske pogodbe. Avstrija in Nemčija želita namesto trajnih trgovskih pogodb skleniti z Grško za enkrat le začasne pogodbe. Grška vlada je pristala na to željo in izdeluje sedaj osnutek začasne pogodbe.

Indeksna številka za veletrgovino v Švici. Tekom meseca marca t. l. se je indeksna številka za veletrgovino v Švici zopet nekoliko dvignila. Dne 1. aprila 1923 je znašala po cenah v mesecu juliju 1914 = 186, dne 1. marca 1924 = 180 in dne 1. aprila 1924 = 181.5. Za primerjavo naj služi, da je znašala indeksna številka za veletrgovino na Norveškem dne 1. marca 1924 = 259 in dne 1. aprila 1924 = 260, dočim je izkazovala ista indeksna številka v naši kraljevini koncem marca t. l. 2040, koncem aprila t. l. pa 1973 točk.

Francoska indeksna številka za veletrgovino je znašala na podlagi cen leta 1914 v mesecu februarju t. l. 505, v mesecu marcu t. l. 510, v mesecu aprilu t. l. 459 in v mesecu maju t. l. 468 enot.

Mednarodni indeks v veletrgovini. — Kakor kažejo statistike, so cene v mednarodni veletrgovini v mesecu maju imele v splošnem padajočo tendenco. Totalni indeks v Združenih državah je šel od 160 v marcu na 158 v aprilu in je v maju vzdržal približno v istem razmerju navzdol. V Angliji zaznamujemo v maju 176.5 napram 181 v aprilu, kar gre predvsem na račun sladkornih cen, ki so v teku nekaj tednov padle za celih 33%. Francija je stala pod vplivom fluktuacije franka. Vendar pa so izpremembe v cenah daleč zaostajale za padanjem valute, posebno na živilskem trgu. V Nemčiji sili pomanjkanje denarja in slaba kupna moč konsumentov k padanju cen. Totalni indeks je šel od 152 v aprilu nazaj na 143 v maju.

Obrt.

Obrtniška razstava v Sarajevu. »Savez zanatljiskih Udruženja« za Bosno in Hercegovino otvori ob priliki pokrajinskega sokolskega zleta v Sarajevu dne 27. t. m. s sodelovanjem vseh gospodarskih krogov v justični palači drugo obrtniško razstavo in industrijsko razstavo, ki traja do 6. julija t. l. Namen razstave je, da pokaže popolno in dostojno sliko obrtniškega in industrijskega dela v Bosni in Hercegovini. Razstava se deli na sledeče oddelke: Hišna industrija, obrtniški izdelki, vajenška dela, industrija, izdelki strokovnih institucij in proizvodi umetnikov, slikarjev in graverjev. Za potovanje na to razstavo je dovolila generalna direkcija drž. železnice pri nepretrgani vožnji 50% popust voznine.

Trboveljski premoj in drva

dobavljajo

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220
Plačilo tudi na obroke!

Promet.

Tarifa za vožnje s poštними avtomobili. — Ministrstvo pošte in brozjava je določilo novo tarifo za potniške vožnje s poštними avtomobili. Taksa za en kilometer je določena: v Bosni 2 Din, v

Sloveniji 1.50 Din, na Hrvatskem 2 Din, v Dalmaciji na nekaterih potih 2 Din, na ostalih pa 1.50 Din, v Južni Srbiji 1 Din do 2 Din po kakovosti pota. Hkratu so na novo urejene tudi takse za prevoz potniške priljage. Nova tarifa je stopila v veljavo dne 20. junija t. l.

Poštnе pošiljke v Turčijo. — Rok, v katerem je treba Turčiji dvigniti poštne pošiljke, je podaljšan od 10 na 15 dni. Turški poštni uradi torej hranijo za adresata pošiljko 15 dni; tekom tega roka jo mora dvigniti, sicer se vrne odpošiljatelju, ako se odpošiljatelj ni izrecno odrekel tej pravici. Ako ima pošiljka dva naslova, je prvemu naslovniku na razpolago prvih 15 dni, drugemu pa nadaljnjih 15 dni.

Promet v reškem pristanišču. — Leta 1923. je priplulo v reško pristanišče 1048 parnikov s čisto težino 496.104 ton. Od teh je bilo 972 italijanskih, 12 angleških, 46 naših, 13 nemških, 2 grška in po eden danski, rumunski in francoski. Jadernic in motornih čolnov je priplulo: 465 italijanskih, 229 naših in 8 albanških. Iz pristanišča je odplulo 1064 ladij s čisto težino 517.280 ton.

Izvoz in uvoz.

Izvoz iz Jugoslavije po deželah. — V prvem letošnjem četrtletju je eksportirala Jugoslavija v 36 dežel. Najvažnejši odjemalci naših pridelkov in izdelkov so: Avstrija, Italija, Češkoslovaška, Nemčija, Ogrska, Grška, Francija, Švica, Anglija in Turčija. Teh deset držav je odvezlo 95.54% vsega eksporta v skupni vrednosti 1.969.035.688 dinarjev. Najboljša odjemalka je Avstrija, ki je kupila za 654.4 milijonov blaga, to se pravi 31.31%. Ze samo ta številka nam pravi, da bi bilo dobro skleniti z Avstrijo trgovsko pogodbo in da bi bilo dobro olajšati tudi osebni promet med obojema državama. — Druga odjemalka je Italija, 615.702.572 dinarjev ali 29.87%. Če seštejemo odstotke obeh teh dveh, vidimo, da eksportiramo tja 61.18%, dobre tri petine. Daleč zadaj je Češkoslovaška s 7.46% ali 153.794.849 Din, nato Nemčija s 6.55%, oziroma 135.054.517 Din, nato Ogrska 6.7% in 125.070.991 Din, Grška 4.5 in 92.800.000, Švica 2.83% oziroma 58.200.000, Anglija 2.10% in 43.100.000, Turčija 1.88% in 38.600.000 Din. Poljski smo prodali v vsem četrtletju samo za 6 milijonov dinarjev blaga, Albaniji pa za 3 milijone. Najmanj smo prodali Danski, Algeriji in Kitajski. — Izvozila je pa Jugoslavija po teži 693.343.363 kg blaga in 16.212 posameznih kosov v skupni vrednosti 2.061.378.454 Din.

Izvoz sladkorja iz Nemčije. — Za pospeševanje nemškega izvoza sladkorja v Ameriko je neki amerikaški konzorcij dovolil nemški sladkorni industriji šestmesečni kredit 2 milijonov dolarjev proti 8% obrestovanju. Kredit za nadaljnjih 6 milijonov dinarjev je še odprt.

Nova češkoslovaška uvozna določila. — Po razpisu trgovinskega ministrstva z dne 31. maja t. l. se mora uvožno dovoljenje pri vsaki iz inozemstva došli pošiljki predložiti najkasneje pri prehodu blaga iz carinarnice v prosti promet. Samo pri uvozu premoga se mera predložiti uvožno dovoljenje že pri prevozu premoga preko državne meje. Pošiljke, ki dospo na Češkoslovaško brez uvoznega dovoljenja oziroma predhodnega naznanila, se ne puste v prosti promet. Ako pa se uvoznik v doglednem času izkaže za veljavnim dovoljenjem, se blago ocarini, ako pa se uvoznik tudi naknadno ne izkaže z dovoljenjem, postopa železniška uprava s pošiljko po veljavnih predpisih. Blago se zadrži in vskladišči na stroške in nevarnost uvoznika.

Češkoslovaški izvoz v maju. — Po podatkih statističnega urada se je češki izvoz v mesecu maju zopet precej povečal. Znašal je skupno 1600 milijonov čK napram 1508 milijonom v aprilu t. l. in 96 milijonom v maju prejšnjega leta. V prvih petih mesecih se je izvozilo blaga za 6097 milijonov čK napram 4603 milijonom v isti dobi prejšnjega leta, tako da znaša povišek okroglo poldrugo milijardo. Največ se je izvozilo v Nemčijo in v Avstrijo. Jugoslavija je bila na šestem mestu z 69.2 milijoni. Največji prirastek zaznamuje izvoz tekstilij in sladkorja.

Denarstvo.

Kolebanje dinarskega kurza. — Iz pojasnil, ki jih je prejel dopisnik »Zagreber Tagblatt« v finančnem ministru v Beogradu o oslabitvi dinarskega kurza, posnemamo, da stoji uradni krogi na stališču, da ni za oslabitev našega dinarja nikakih gospodarskih razlogov. Vesti, da se namerava omejiti devizno arbitražo, uradni krogi dementirajo in izjavljajo, da o kakih omejitvah ne more biti nitj govora. Brez vsake podlage so tudi vesti, da se namerava prodati državna posestva in s tem omogočiti zvišanje zlatega zaklada Narodne banke, ki bi mogla vsled tega zvišati obrok bankovcev za približno dve milijardi dinarjev. Koncem razgovora se je dopisnik še izrecno opozarjalo, da se naj gospodarski krogi, ki računijo sedaj z nadaljnjo oslabitvijo dinarja, pozneje ne pritožujejo, ako bodo zopet utrpeli izgube, kajti kurz dinarja se bo gotovo zelo kmalu izboljšal.

Prejemki iz monopolov v mesecu marcu t. l. — Po uradni statistiki je imela monopolna uprava v mesecu marcu t. l. nastopne dohodke: tobak 116,105.931 Din, sol 16,185.266 Din, petrolej 1,927.917 Din, vžgalice 11,861.811 Din, cigaretni papir 8,227.155 Din, vrednotnice 34,525.801 Din in s carino pobrane monopolne takse 2,220.769 Din. Skupni prejemki so znašali 191,476.026 Din, dočim so v istem času leta 1923. znašali le 139,450.261 Din, torej manj za 52,025.764 Din.

Velika ponudba deviz na Ogrskem. — Po poročilih iz Budimpešte se pojavlja na Ogrskem velika ponudba deviz. V zakotni trgovini se plasirajo precej pod uradnim kurzom. Devizna centrala nudi trgovcem poljubne množine. Na valutne blagajne devizne centrale pritiska publika, ki bi se rada iznebila valutnih zalog, še predno začne poslovati Notna banka, od česar se splošno pričakuje okrepitev madžarske krone. Največje ponudbe se nanašajo na dolarje in češkoslovaške krone. Tudi valutne blagajne velikih bank kažejo izredno živahen promet, posebno v zadnje navedenih dveh valutah.

Carina.

Carinski dohodki. — Po uradni statistiki so znašali celokupni carinski dohodki v mesecu februarju t. l. 122,300.090 Din. Ti dohodki se razdelje nastopno: carina 24,094.175 Din, monopolna taksa na smodnik in dinamit 961.837 Din, takse za ostale monopole 9,911.873 Din, žigovina za zlato in srebro 1000 Din, žigovina na igralne karte 46.365 Din, državna trošarina 10,823.465 Din, luksuzna taksa 928.853 Din, 2% davčna varščina 314.524 Din, ležarina in druge sporedne takse 280.824 Din, kazni 602.916 Din, izkupilo za prodano blago 24.869 Din, ažijsko na zlato 73,623.092 Din, tiskovine in razni drugi dohodki 686.293 Din. V prejšnjih sedmih mesecih, to je od 1. julija 1923 do 31. januarja 1924 so znašali celokupni carinski dohodki 1,039,337.850 Din.

Carina na Ogrskem. Na Ogrskem je sedaj še v veljavi stari avstro-ogrski carinski zakon. V tem zakonu navedene carine pa se morejo smatrati le za temeljno carino, ki se pomnožuje z odredenim množilcem. Za množilec je pri kategoriji A določeno število 651, pri kategoriji B 6001, pri kategoriji C 7751 in pri zlatu 16001. V založbi »Vámügyi és Külforgalmi Közlöny« Budimpešta, VI. Teréz körút 46 je izšla posebna brošura v ogrskem jeziku, v kateri je za vsako ogrsko postavko navedeno, koliko znaša temeljna carina in koliko carinski ažijski, odnosno ali je izvoz ali uvoz dotičnega predmeta dovoljen ali prepovedan. Brošura, ki stane 20.000 ogrskih kron, se naroča naravnost pri založniku. Parlament je pravkar sklenil nov carinski zakon, ki določa za vse predmete vse druge postavke, kakor so sedaj v veljavi. Dokler ta zakon ne stopi v veljavo, se pobira carina po dosedanjih predpisih. Kdaj stopi novi carinski zakon v veljavo, je sedaj še popolnoma negotovo.

Holandske carine. Pravkar poročajo francoski listi, da je predlagal holandski finančni minister povišanje sedaj veljavnih vrednostnih carin od 5 na 8 odstotkov.

Carinski ažijski na Špankem. Španija pobira k carini na blago iz držav z devjalirano valuto izza dne 1. julija 1922

poseben valutni pribitek. Vsa prizadevanja prizadetih držav, da se pobiranje tega pribitka ukine, so ostala brezuspešna. Le Nemčija bo po vsej priliki v doglednem času dosegla, da se ji prizna izjemno stališče. Druge države, med njimi Češkoslovaška, si skušajo s kompenzacijami pridobiti oprostitev od pribitka. Češkoslovaška je v ta namen ponudila ugodnostno carino za španska vina. Ako Španija sprejme to ponudbo, bo vsakakor otežkočeno plasiranje naših vin na Češkoslovaškem na podlagi pred kratkim sklenjene pogodbe.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani se je ponovno obrnil na generalno direkcijo državnih železnic, ministru sabračaja v Beograd in ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani s prošnjo, da bi se omrežje podržavljene južne železnice sprejelo v enoten daljinar omrežja državnih železnic, da bi se na ta način omogočilo računanje tarif z enotnim stavkom na podlagi skupne nedeljene razdalje. — Gremij je v vlogi predložil merodajnim faktorjem, da ločeno računanje kilometrske razdalje zelo kvarno vpliva na naše gospodarstvo, posebno pa je še opozoril na dejstvo, da imajo tranzitni prevozi preko naše države 30% popust na železniških tarifah, medtem ko naša trgovina in industrija v tem oziru nimata nikakih ugodnosti. — Dalje je gremij opozoril na slab poslovni položaj naše trgovine in industrije. Število odjav tovarniških obratov v Sloveniji raste, pa tudi ustavitve trgovskih obratov se vedno bolj množijo. Vsa obstoječa industrija se mora boriti z občutno inozemsko konkurenco, ki na eni strani dovaža blago preko Madžarske pa železnici in po Donavi pod zelo ugodnimi pogoji v našo državo ter v Vojvodini in Srbiji z lahkoto konkurira slovenski industriji, ki mora plačevati tovarnino v dveh stavih in sicer v enem do v drugem pa od prehodne postaje bive južne železnice. — Konečno je gremij opozoril, da je nepravilno in neutemeljeno, da se sedaj po podržavljenju južne železnice še delajo razlike med posameznimi omrežji državnih železnic in da se vodijo ločeni računi, ki služijo kvečjemu le v statistične svrhe in samo otežujejo administracijo železnic in da se ne likvidira stanje, ki je bilo pač mogoče in razumljivo poprej, dokler je bila južna železnica privatno podjetje, ki pa danes predstavlja za promet v Sloveniji samo efektivno višji tarifni režim, kakor vlada na primer v Srbiji, Bosni in drugih pokrajinah, kjer so vse glavne proge last državne železnice in predstavljajo v tarifnem oziru enotno omrežje. — Upamo, da bodo merodajni faktorji na podlagi opetovanih prošenj uvideli resnost položaja, v katerem se nahaja naša celokupna trgovina in industrija ter bodo ločeni način računanja odpravili in uvedli enotno tarifo za celo omrežje državnih železnic.

Trgovski gremij v Ribnici se pritožuje, da neka trgovka v Ribnici absolutno noče držati obče določenega časa glede odpiranja in zapiranja svoje trgovine, ima dalje vse norme, ob katerih imamo vsi drugi trgovci cel dan zaprto, tudi nemoteno celi dan odprto. — Ona odpre zjutraj že ob 5. uri in zapre zvečer ob 9. uri in tudi kasneje. Njo se je že nešteto krat opominjalo, da ima takrat odpirati in zapirati svojo trgovino kot ostali, vendar vse zaman, zaradi tega je gremij prosil okrajno glavarstvo kot obrtno oblast, da proti njej z vsoto strogo nastopi, ker drugače gremij radi zlohotne kršitve discipline ves ugled pri svojih članih izgubi. — Dalje prihajajo gremiju v Ribnico od njegovih članov mnoge pritožbe, da prodajata dve trdki iz Kočevja v trgu Ribnici in okolici od hiše do hiše kmetom oves in koruzo ter različne mlevske izdelke. S tem povzročata obe firmi tukajšnjim stalnim trgovcem občutno škodo. Obe trdki imata svoj sedež v Kočevju ter smeta obratovati le tam, nikakor pa ne v Ribnici in okolišju; zaradi tega prosi gremij, naj okrajno glavarstvo kot obrtna oblast vsako tako nedovoljeno prodajo izven svojega obrtovališča in sedeža prepove.

KUPUJMO IN PODPIRAJMO

izvrstno

Kolinsko cikorijo
domači izdelek.

Strokovno šolstvo.

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. — Vpisovanje gojencev in gojenk za šolsko leto 1924/25 se bo vršilo 2., 3. in 4. julija od 9. do 11. ure. K vpisu je prinesiti zadnje šolsko izpričevalo in krstni oziroma rojstni list. Gojencem in gojenkam, ki stanujejo izven Celja, je možno priglasiti se in poslati predpisane listine po pošti. — V prvi letnik se sprejemajo dečki oziroma deklice, ki so dovršili IV. letnik srednje šole ali popolno meščansko šolo in so stari vsaj 14 let. — V drugi letnik se sprejemajo absolventi I. letnika dvorazrednih trgovskih šol, ki so državne ali imajo pravico javnosti.

Razno.

Carinski dogovor z Ogrsko. — Te dni se je ratificiral dogovor naše kraljevine z Ogrsko, po katerem obe državi izza dne 1. julija t. l. v medsebojnem prometu priznavata pri carinjenju tarifo najvišje ugodnosti.

Uspehi češkoslovaške stavbene akcije. V mesecu aprilu t. l. je ministru za javna dela v Pragi odobrilo načrte za 536 hiš z 1619 stanovanji, za katere so proračunjeni stavbeni stroški na 118 milijonov, 294.323 čk. Ministru je predlagalo za navedene stavbe 83,683.468 čeških kron subvencije. Od 1. junija 1921 do 1. maja 1924 je ministru odobrilo načrte za 20.627 hiš z 40.358 stanovanji in predlagalo subvencijo v znesku po 2.510,983.868 čk. Stavbeni stroški za te stavbe so bili proračunjeni na 3,368.316.690 čk. Za področje Velike Prage se je odobrilo načrte za 1577 hiš z 7099 stanovanji.

Izlet Jadranske Straže se vrši od 13. do 22. julija 1924 od Sušaka do Kotora z ogledovanjem vseh važnejših obmorskih krajev. Cene za vožnjo in hrano na parniku znašajo za I. razred 3800 dinarjev, za II. razred 3300 Din. Na železnici do Sušaka je dovoljen popust (najbrž 75%). Priglasje sprejema z denarjem le do 1. julija t. l. Jadranska Straža, Ljubljana, Turjaški trg št. 3/II. (tel. št. 47).

Potni program mornariških dni Jadranske straže v juliju 1924.

13. VII. (Nedelja). Sprejem gostov na Sušaku ob 13. uri pri prihodu brzovlaka. Razvrstitev gostov po kabinah parobroda. Obed na parobrodu. Ogled Sušaka. Na večer zabava in razsvetljava na čast gostom.

14. VII. (Ponedeljek). Odhod iz Sušaka ob 7. uri. Prihod v Kraljevice ob 7. uri 30 min. Odhod iz Kraljevice ob 9. uri. Prihod v Crikvenico ob 10. uri (kopanje po volji). Odhod iz Crikvenice ob 13. uri. Obed na morju. Prihod v Baško ob 14. uri 30 min. Odhod iz Baške ob 15. uri 30 min. Dohod v Rab ob 17. uri 30. Večerja v Rabu na parobrodu, kjer se tudi prenoči.

Vožnja po morju traja pet ur.

15. VII. (Torek). Odhod iz Raba ob 7. uri. Prihod v Šibenik ob 14. uri. Potuje se preko zadarskega kanala. Prenoči se v Šibeniku radi pregledavanja znamenitosti in vodenja na Krki.

16. VII. (Sreda). Odhod iz Šibenika ob 11. uri. Prihod v Trogir ob 13. uri 30 min. Prihod v Split ob 17. uri 30 min. V Splitu se gostom priredi svečani sprejem od strani društva in meščanstva. V Splitu se prenoči.

Vožnja po morju traja štiri ure.

17. VII. (Četrtek). Ogledovanje Splita in okolice. Odhod iz Splita ob 23. uri, a potuje se preko splitskega, makarskega, korčulanskega in mljetskega kanala v mesečini.

Vožnja po morju traja 10 ur.

18. VII. (Petek). Prihod v Gruž ob 9. uri. Ogled Gruža, Dubrovnika in okolice; prenoči se v Gružu. Zvečer javna zabava.

19. VII. (Sobota). Odhod iz Gruža ob 7. uri. Prihod v Kotor ob 11. uri. Ogledovanje mesta. Odhod iz Kotora ob 16. uri. Prihod v Tivat ob 17. uri. Prenoči se v Tivtu. Ogledovanje arsenala in drugih mornariških objektov. Zvečer javna zabava.

20. VII. (Nedelja). Odhod iz Tivta ob 7. uri. Prihod v Ercegnova ob 8. uri. Tu se vrši veliko odkritje spomenika ustreljenima kapetanoma Hadžiji in Srzenticu ter drugim Bokelecm. Odhod iz Ercegnova ob 24. uri.

21. VII. (Ponedeljek). Prihod v Korčulo ob 10. uri. Prihod v Hvar ob 13. uri. Odhod iz Hvara ob 16. uri. V Vis se pride ob 17. uri, a odide se ob 18. uri. V Komizi se pristane ob 19. uri. Tu se prisostvuje lovu sardel s poletno mrežo.

Vožnja po morju od Ercegnova do Komize s presledki traja 11 ur.

22. VII. (Torek). Ogledovanje v Komizi tvornice za prepiranje sardin. Ob 9. uri se krene iz Komize z ladjo do glasovite modre špilje na otoku Biševu po sredini Jadrana, da jo izletniki pregledajo. Odhod iz Biševa ob 12. uri. Plove se po odprtem morju ter se pristane v sadarskem kanalu, v

Preki pri Zadru, ob 19. uri. Tu je zadnja večerja na morju. Iz Preke se odplove ob 21. uri, a pristane se v Sušaku ob 6. uri zjutraj. To je deseti dan potovanja.

Vožnja traja 15 ur s prestanki od Komize do Sušaka.

Gostje bodo na ladji od 13. julija (nedelja) od 13. ure pa do 22. julija (torek) do 6. ure zjutraj. Potovanje traja torej 9 dni.

Gostje imajo na ladji polno oskrbo za osem dni; na dan ukrcanja imajo obed in večerjo, a na dan izkrcanja samo zajutrek, tako da se računa osem dni polne oskrbe. Cena hrane na ladji je fiksirana, a pijačo plača vsak gost posebej.

V mestih, kjer parobrod ne more pristati na obali, se potniki izkrcavajo s parobrodskimi čolni na obalo.

Inozemski državni dolgovi Poljske.

Poljska je dolžna Ameriki 185,484.790 država je dolžna Ameriki 185,484.790 milijonov dolarjev, Franciji 779,858.409 francoskih frankov, Angleški 4,530.818 funtov in Italiji 77,990.258 lir, Holandski 12,737.520 holandskih goldinarjev, Norveški 16,526.857 norveških kron in 1288 dolarjev, Danski 358.849 danskih kron, Švedski 3,910.580 švedskih kron in Švici 73.600 švicarskih frankov. — Dolg v skandinavskih deželah in v Švici je nastal vsled nakupa semenskega ovsa in repatriiranja vojnih ujetnikov. Dolgovi v drugih državah so blagovni krediti, razen dolarskega posojila Amerike.

Brezposelnost na Češkoslovaškem. — Po uradnih podatkih je prejelo v mesecu maju t. l. na Češkoslovaškem 29.000 oseb, od teh 23.200 moških in 5800 žensk s 35.000 družinskimi člani podporo za brezposelne. Na Češkem je bilo brezposelnih 17.550, na Moravskem in Slezkem 5600 in na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji 5850 oseb. Poleg teh je prejelo s posredovanjem delodajalcev še 10.450 začasno brezposelnih oseb podporo za brezposelne. V mesecu aprilu t. l. je prejelo naravnost od države 48.600 oseb podporo za brezposelne, v mesecu maju leta 1923. pa 112.538 oseb.

Letina v Avstriji leta 1923. — Avstrija je leta 1923. pridelala na površini 192.241 ha 2.42 (1. 1922.: 2.02) milijonov kvintalov pšenice, na 373.027 ha 4.02 (3.45) milijonov kvintalov rži, na 134.974 ha 3.75 (2.66) milijonov kvintalov ovsa, na 1.71 (1.22) mil. q ječmena, na 324.457 Na 1 ha se je pridelalo leta 1923. (odnosno leta 1922.) 12.6 (10.9) q pšenice, 10.8 (10.2) q rži, 12.7 (9.6) q ječmena in 11.6 (9.3) q ovsa.

Koliko je veljala svetovna vojna? — Poznani ameriški ekonomist Harnej Fisk odgovarja na to vprašanje v svoji knjigi o medzavezniških dolgovih, da so znašali stroški svetovne vojne 94 milijonov dolarjev, izračunjenih na bazi cen v l. 1913. Približno 3% teh stroškov so zavezniki krili iz tekočih davkov, 83% iz notranjih posojil, ostanek po 13% pa iz inozemskih posojil. Medzavezniški vojni dolg se ceni še na 28.261 milijonov dolarjev (z obrestmi do konca l. 1923.). Od te vsote odpada 11.171 na Angleško, 11.861 na Zedinjene države in 3463 milijonov dolarjev na Francosko.

Posredovalnica za službe Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani ima vedno na razpolago vse vrste trgovskega personala in posluje za poslodavce brezplačno. Vse gg. trgovce, kakor tudi ostale podjetnike prosimo, da pri njih izpraznjena mesta vedno prijavljajo na naslov: Posredovalnica Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani (telefon št. 552).

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (25. t. m.). Pšenica: baška, 79-80, 2 odst., 305-307.5; banatska 310. Turščica: baška, 232.5 do 236; duplikat kasa 252.25. Fižol: baški, beli 600. Moka: baza >0< 470; >0< 450; >5< 385; >6< 360 Din. Tendence nespremenjena.

Cene živine, telet in prašičev dne 25. junija v Ljubljani. (Cene Din za kg žive teže). Voli debeli 13-14.50, voli rejeni 12-13, voli za vprego 13-15, bikli rejeni 10-12, krave rejene 10-11.50, kra-

ve klobasarice 7.25—9, živa teleta težja debela 17—18, živa teleta lažja rejena 15.50—16.50, prašiči domači debeli 16.25 do 17, prašiči domači peršutarji 15—16, prašiči zaklani 22—23, prašiči banaški živi 20—22.50. Vse cene so nekoliko poskočile, to pa radi tega, ker je vsled košnje in nujnega drugega dela na deželi veliko manj ponudb, nekaj pa upliva tudi znižana izvozna carina. Ni pa verjetno da bi se sedanje cene obdržale. V sled dobre krmske letine bo prav kmalu dosti ponudb in tedaj bodo cene živini začele padati. Pričakovati je, da bodo cene v teku enega meseca znatno popustile.

Mariborsko sejensko poročilo (24. junija). Prignalo se je: 4 konje, 8 bikov, 133 volov, 303 krave in 10 telet. Skupaj 458 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče (Din za kg žive teže): debeli voli 12.75 do 13.25; poldebili voli 11.50—12.50; plemenski voli 10.50—11.25; biki za klanje 11—11.50; klavne krave debele 11.75 do 12.75; plemenske krave 10—11.25; krave za klobasarje 7.50—9.25; molzne krave 8.75—10; breje krave 8.75—10; mlada živina 9.50—13. — Mesne cene (Din za kg): volovsko meso I. 25—27, II. 22—24; meso od bikov, krav in telic 19—21; telečje meso I. 25—27, II. 19—24; svinjsko meso sveže 22.50—35.

Kovinski trg (brez železa in jekla).

Glede bakra zelo razpravljajo o nameri ameriških producentov, da bi produkcijo omejili. — »Trgovski list« je o tem že poročal. Pravi, da so se resnično vidljive zaloge že izdatno skrčile. Koncem aprila so znašale 220 milijonov funtov (1 funt = 0.4536 kilogramov), dočim so znašale na koncu marca še 239 milijonov funtov. Po podatkih ameriških listov so producirali v marcu 216 milijonov funtov, prodali so pa 234 milijonov, v aprilu 220 in 270. Torej produkcija dosti manjša kakor prodaja. Tudi Copper Co. v Chile je znižala mesečno produkcijo od 19 na 16 milijonov funtov. Kljub temu pa položaj bakrene trgovine ni ugoden ne v Ameriki in ne v Evropi. V Ameriki je politični položaj nejasen, v Evropi pa še bolj. Na Nemškem na primer so na kovinskem trgu dosti izgubili, denarja manjka. Zato je treba položaj zelo previdno presojati. Cene v začetku do srede junija v Newyorku do 12.85 centov, v Londonu 62 do 63 funtov.

Zelo trden je bil v Londonu svinec. Povpraševanje je bilo precej mirno. Cene v Londonu 31/17/6 funtov šterlingov do 33/2/6 za junij in 30/12/6 do 31/17/6 za julij. V Newyorku so bile cene zmeraj nekaj nad 7 centov (cent je stotinka dolarja). V Berlinu je notiral svinec sredi junija 32.2 funtov.

Cink so precej iskali in se je cena malo dvignila. Najviše je notiral okoli 10. junija, 31.87 funtov šterlingov. Tudi ameriški kurz s 5.85 centov pomenja utrditev. Belgijska produkcija cinka je znašala v aprilu 12.930 ton, za 1000 ton več kakor v marcu.

Zelo zanimiv, kakor zmeraj, je bil trg kositra (cina). Povprečno je šel samo gor. Najbrž je to v zvezi s boljšim razpoloženjem pri drugih kovinah, vplivale so pa tudi razne govorice iz inozemstva. Trg kositra na take pojave takoj močno reagira. Vidljive zaloge koncem aprila so cenili na 16.293 ton, na koncu maja pa na 18.613 ton.

Notacija za aluminij je 125 do 130 funtov. Na svetovnem trgu blaga primanjkuje. Poročila pravi, da hoče ustanoviti Rusija lastno tovarno aluminija.

Srebro se je v ceni dvignilo; zato, ker je šel funt nazaj.

Zlato ne izkazuje nobene izpremembe.

Trg platine se dobro drži, cene so trdne. Brali smo sicer, da so odkrili v zadnjem času v Afriki v Transvaalu nova najdišča platine in da bo to gotovo vplivalo na cene na svetovnem trgu. A preden pride do tega, mine dosti časa. Najprvo morajo napraviti tovarne za čiščenje rude, potem kalkulirati in primejati

z drugimi cenami itd. Zato o vplivu afriških najdišč še ne bomo zlepa kaj slišali.

Dobava, prodaja.

Dobava opeke. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 15. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave opeke.

Dobava bakrenih izdelkov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 15. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave bakrenih izdelkov (palice, cevi, zakovice, žice itd.).

Dobava raznega orodja. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 14. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja.

Dobava vodomerne stekla. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 14. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave vodomerne stekla.

Dobava gumijevih cevi za vestingshasove zavore. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 14. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave gumijevih cevi za vestingshasove zavore.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Ivan Jax & sin, Ljubljana
Gospodarska 2.

Priporoča svojo bogato zalogo: Pisalnih strojev „ADLER“ in „URANIA“.

Sivalnih strojev za rodbine in obrte.
Voznih koles:

Dürkopp, Styria, Orožno kolo (Waffenrad).
Ceniki zastoj in franko!

NA VELIKO!
Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumb, sukanec, vezonino, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri **JOSIP PETELINC** Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

TVRDKA A. VOLK LJUBLJANA
Veletrgovina žita in mlevskih izdelkov priporoča iz svoje zaloge vse vrste pšenične moke najboljših banaških mlinov, otrobe, koruzne in ajdove izdelke, kašo, ješprenj, nadalje pšenico, koruzo, oves, fižol in druge poljske pridelke.
Telefon štev. 449.
Brzjavlj: VOLK.
ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Pristopajte kot član k društvu »TRGOVSKA AKADEMIJA«!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko vodo

Lasna pražarna za kavo in mlin da dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Glavno zastopstvo za celo Slovenijo

novе tovarne testenin „SAVINJA“ v Celju

je prevzel **ROBERT WALLAND** Ljubljana

VREČE

iz jute, brezhibne in brez lukenj, 140 x 55 cm (močnate in od otrobov), ki vsebujejo najmanj 85 kg in več, kupujemo stalno in v vsaki množini. — Ponudbe z navedbo števila in cene franko vagon na: »Srojlina, lesna in kemična industrija d. d.«, Polzela pri Celju.

Veletrgovina Osvold Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9 priporoča svojo bogato zalogo raznega dišečega in brivskega mila, zobni prašek in pasto »Kalodont-Elida« ter vse druge galanterijske predmete po najnižjih cenah.

A. VICEL Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami emajlirano, pločevinasto in ulično posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, letih dišav in rudninske vode Točna in solidna postrežba. Zatevajte cenik!

Mi smo znižali ceno našim

la jermenom na Din 145— za 1 kg.

Na veliko odgovarjajoči popust.

Nabavno središče za poljedelske stroje: Krunoslav Stj. Jakovlić k. d.

Glavno zastopstvo:

International Harvester Company of America, Chicago.

Zagreb, Martićeva ulica 14, vogal Radišine ulice.

Brzjavlj: Poljo stroj.

Zaloga KLAVIRJEV

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapka, Höhl, Schweighofer, Stingl i. t. d. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

Priporočamo: **Jos. Petelinc**

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremljenih obrtnih rabo, istočasno igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Ena gros!

Gradbeno podjetje **Ing. Dukić in drug** Ljubljana Bohoričeva ulica 24

Razglednice

vseh vrst, pisemski, kancelijski, konceptni, trgovski, svilen, krep, gladilni, stekleni, ovojni, maščobni, pergament, kredenci in tafet (barvan) papir, papirne serviete, vpisalne knjižice, nolese ter barvice priporoča

veletrgovina Osvold Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9.

Med na prodaj

1300 kg (1100 kg ajdovega in 200 kg akacijevega)

Štefan BAKAN

Nedelica, p. Turnišče (Prekmurje)

Tiskarna Merkur v Ljubljani sprejema in izvršuje že sedaj naročila **koledarjev za leto 1925.**

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon štev. 40, 457, 548

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjudni in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter rakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Celjska posojilnica d. d. v Celju v lastni palači Narodni dom v Celju

naznanja,

da je dobila od Ministrstva financije kraljevine SHS z odlokom
od 13. junija 1924, št. 17.147

dovoljenje

za trgovanje z valutami in devizami.

Našim uvozničarjem in izvozničarjem se priporoča za nakup in prodajo deviz in valut ter k temu potrebnih uverenj z zagotovilom stroge točnosti v izvrševanju naročil in kulantnih pogojev ob polnem varstvu interesov p. n. komitentov.

Celjska posojilnica d. d. v Celju
(Narodni dom).

Podružnica v Šoštanju
(Na Glavnem trgu).

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.**

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-ind. d. d.
LJUBLJANA

Simoa Gregorčičeva ulica
št. 13

Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Račun pri poš. ček. zavodu
št. 13.108

Stroški pri uporabi bencina

Vozi brez bencina!

Adaptiraj tvoj avto, traktor ali stabilni motor z patent. „Hag-Generatorjem“
Prospekt in reference daje

Jugo-Hag

LJUBLJANA, Bohoričeva ulica 24
Telefon št. 560

10 krat dražje nego z ogljem

Stroški pri uporabi oglja

MERAKL

barve, mastila, lake, klej, emajl,
klt in zajamčeno čisti firnež
najboljše vrste nudi

MEDIĆ - ZANKL DRUŽBA
Z OM. ZAV.

Ljubljana
centrala

Maribor
podružnica

Novi Sad
skladišče

Tvornice: Ljubljana - Medvode

AVTO

bencin, pnevmatika olje, mast, vse popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi
Jugo-Avto, d. z o. z. v Ljubljani.

Jermena za cepe,

gože, biče (gajzle), jermena za čevlje, tržaške bičevnike, močvoz (špagal), šmis, čevljarsko prejo, čopiče za beljenje in pleskanje ter razne krtače kupite najceneje v veletrgovini
Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

JUGOEKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Eksport LJUBLJANA Import
Vegova ulica 8

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga
mlina „UNION“ Osijek

TRGOVINA

specijalnim, kolonialnim, materialnim blagom, deželimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno

! Naročajte in razširjajte Trgovski list !

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek, Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska c. 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVE Din 18,300,000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavi: Trgovska

Telefoni: 159, 146, 458

EKSPozITURE

Konjice
Meža-Dravograd